



STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
W SAMODZIELNYM PUBLICZNYM OŚRODKU
REHABILITACYJNO-TERAPEUTYCZNYM
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W ELBLĄGU

Spis treści

Preambuła	2
Rozdział I	
Podstawy prawne dokumentu: Standardy Ochrony Małoletnich w Samodzielnym Publicznym Ośrodku Rehabilitacyjno – Terapeutycznym dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu	2
Rozdział II	
Podstawowe terminy i definicje	2
Rozdział III	
Postanowienia ogólne	4
Rozdział IV	
Strategia Ochrony Małoletnich	4
1. Zasady zatrudniania pracowników oraz dopuszczania innych osób do kontaktu z małoletnimi	4
2. Zasady bezpiecznego kontaktu personelu z dzieckiem – pacjentem.....	5
3. Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka	8
4. Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych	8
Rozdział V	
Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka	8
Rozdział VI	
Monitoring prowadzonych działań	11
Rozdział VII	
Załączniki	12

Preambula

Podstawowym celem działań podejmowanych przez pracowników Samodzielnego Publicznego Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu jest działanie dla dobra dziecka.

Pracownicy Ośrodka traktują dzieci z szacunkiem, uwzględniając wszystkie ich prawa i potrzeby.

Pracownicy Ośrodka zobowiązani są do realizacji poniższych standardów zgodnie ze swoimi kompetencjami i obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi podmiotu leczniczego.

Rozdział I

Podstawy prawne dokumentu: Standardy Ochrony Małoletnich w Samodzielnym Publicznym Ośrodku Rehabilitacyjno – Terapeutycznym dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu.

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzecznik Praw Pacjenta;
- Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka;
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty;
- Ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty;
- Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.

Rozdział II

Podstawowe terminy i definicje

W niniejszym dokumencie stosuje się terminy i definicje o znaczeniu:

1. **Pracownik Ośrodka/ Członek personelu** - osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, umowy cywilno- prawnej (kontrakt), jak również stażyści, praktykanci i wolontariusze.

2. **Dyrektor** – osoba reprezentująca Samodzielny Publiczny Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu.
3. **Ośrodek** – Samodzielny Publiczny Ośrodek Rehabilitacyjno- Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu.
4. **RODO** – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.
5. **Ustawa o ochronie dzieci** - Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606).
6. **Dziecko / Małoletni** - każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
7. **Opiekun dziecka** – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
8. **Zgoda rodzica dziecka** – zgoda co najmniej jednego z rodziców dziecka. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
9. **Krzywdzenie dziecka** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika ośrodka, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie lub zaniechanie realizacji ciążącego obowiązku.
- Krzywdzeniem jest:
- *Przemoc fizyczna* - celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia zewnętrzne.
 - *Przemoc emocjonalna* - powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać.
 - *Przemoc seksualna* - angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydentem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
 - *Zaniedbywanie* - niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnianie mu bezpieczeństwa, odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak nadzoru w czasie wolnym oraz odpowiedniej opieki podczas wypełniania obowiązku szkolnego.
10. **Koordynator ds. SOM** – wyznaczony przez Dyrektora pracownik Ośrodka sprawujący nadzór nad realizacją postanowień *Standardów Ochrony Małoletnich* – szczegółowy zakres został określony w rozdziale 6 *SOM*.
11. **Dane osobowe dziecka** – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka w rozumieniu art. 4 ust. 1 RODO.
12. **Procedury, SOM** – to niniejszy dokument o nazwie *Standardy Ochrony Małoletnich* wprowadzony w Samodzielnym Publicznym Ośrodku Rehabilitacyjno- Terapeutycznym dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu.
13. **Rejestr** – Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

14. Osoba odpowiedzialna za internet – osoba wyznaczona przez Dyrektora, sprawująca nadzór nad korzystaniem z internetu przez dzieci na terenie ośrodka oraz nad bezpieczeństwem dzieci w internecie.

Rozdział III

Postanowienia ogólne

Dokument *Standardy Ochrony Małoletnich* wprowadzony w Samodzielnym Publicznym Ośrodku Rehabilitacyjno – Terapeutycznym dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
Z dokumentem zapoznano pracowników Ośrodka.

Rozdział IV

Strategia Ochrony Małoletnich

1. Zasady zatrudniania pracowników oraz dopuszczania innych osób do kontaktu z małoletnimi.

1. W ramach rekrutacji członków personelu pracujących z dziećmi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje.
2. Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, Dyrektor zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
3. Osoba, o której mowa w ust. 2, przedkłada pracodawcy informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
4. Osoba, o której mowa w ust. 2, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
5. Osoba, o której mowa w ust. 2, składa pracodawcy oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada pracodawcy informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
6. Jeżeli prawo państwa, o którym mowa w ust. 4 lub 5, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.

7. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4-5, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w ust. 1, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
8. Oświadczenia, o których mowa w ust. 5 i 7, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
9. Informacje, o których mowa w ust. 1, pracodawca utrzuwa w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Informacje oraz oświadczenia, o których mowa w ust. 3 – 7, pracodawca załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do takiej działalności.

2. Zasady bezpiecznego kontaktu personelu z dzieckiem- pacjentem

1. We wszystkich działaniach podejmowanych wobec dziecka – pacjenta kierujemy się dobrem dziecka i jego najlepszym interesem. Dziecko – pacjent jest zawsze podmiotem naszych poczynań. W każdej interakcji z dzieckiem bierzemy pod uwagę jego wiek, sytuację medyczną, możliwości poznawcze i indywidualne potrzeby. Niniejsze zasady określają ramy profesjonalnych relacji z dzieckiem – pacjentem i wskazują dobre praktyki, a także zachowania, które nigdy nie powinny mieć miejsca.
2. Mały pacjent ma prawo, aby rodzice/opiekunowie towarzyszyli mu podczas leczenia i korzystania ze świadczeń medycznych zawsze, gdy tego potrzebuje. W kontakcie z dzieckiem – pacjentem i jego rodzicami lub opiekunami zachowuj:
 - a) życzliwość, empatię i szacunek;
 - b) wrażliwość kulturową;
 - c) postawę nieoceniającą.
3. **Podczas kontaktu bezpośredniego z dzieckiem – pacjentem pamiętaj, że ma on prawo do informacji.**
 - a) Zanim zaopiekujesz się małym pacjentem, przedstaw się i powiedz, kim jesteś.

- b) Przekazuj dziecku informacje w sposób dostosowany do jego wieku, przy użyciu prostego języka. Informuj o tym, co robisz i co się z nim dzieje lub będzie dziać. Sprawdzaj, czy dziecko rozumie sytuację oraz skutki działań medycznych lub terapeutycznych.
- c) Upewnij się, że dziecko wie o możliwości zadawania pytań osobom z personelu.
- d) W komunikacji z dzieckiem – pacjentem zachowaj uczciwość, tzn. mów prawdę i zwracaj uwagę innym członkom personelu na potrzebę mówienia dzieciom prawdy. Zawsze uwzględniaj kontekst (wiek, sytuację i poziom rozwoju dziecka).
- e) Korzystaj z alternatywnych form komunikacji z dzieckiem, które tego potrzebuje.
4. **Podczas kontaktu bezpośredniego z dzieckiem - pacjentem pamiętaj aby zapewnić mu sprawczość.**
- a) Zwracaj się do dziecka po imieniu w formie preferowanej przez dziecko.
- b) Pamiętaj, że to dziecko jest podmiotem Twoich działań. Nie rozmawiaj z rodzicem/opiekunem w taki sposób, jakby dziecko było nieobecne podczas rozmowy.
- c) W miarę możliwości konsultuj z dzieckiem kwestie pozamedyczne, jeśli wiesz, że danie dziecku wyboru nie będzie miało wpływu na jakość leczenia, i przedstawiaj mu opcje do wyboru.
- d) Uszanuj prawo dziecka do zmiany nastroju, zmiany zdania oraz potrzebę oswojenia się z nową sytuacją.
5. **Podczas kontaktu bezpośredniego z dzieckiem - pacjentem pamiętaj o poszanowaniu jego intymności.**
- a) Kontakt fizyczny z dzieckiem nie może wykraczać poza ten, który w sposób oczywisty jest związany ze świadczeniem medycznym, terapeutycznym lub edukacyjnym względem dziecka, zabawą z dzieckiem, pomocą w czynnościach higienicznych, uspokojeniem dziecka lub zapewnieniem mu bezpieczeństwa;
- b) Podczas badania medycznego, o ile to możliwe, odsłaniaj ciało dziecka partiami. W trakcie badania dziecka powinien towarzyszyć rodzic/opiekun lub inna osoba z personelu
- c) Niezbędny, wymieniony wyżej kontakt fizyczny z dzieckiem nie może naruszać godności dziecka;
- d) Kontakt fizyczny z dzieckiem, który jest niezwiązany z udzielaniem świadczenia medycznego, może odbywać się wyłącznie za zgodą dziecka i zgodnie z jego potrzebą. Zanim przytulisz, pogłaszczesz czy weźmiesz dziecko na kolana, aby np. je pocieszyć lub uspokoić, zapytaj je, czy tego potrzebuje.
6. **Współpraca z rodzicami/opiekunami**
- a) Informuj dziecko i rodziców/opiekunów o zasadach obowiązujących w placówce. Podkreślaj znaczenie ich przestrzegania dla minimalizowania dyskomfortu wszystkich pacjentów. Zachęcaj do czytania informacji.
- b) Zadbaj o to, aby rodzic był informowany o bieżącej sytuacji medycznej dziecka.

7. Ochrona dzieci przed krzywdzeniem

- a) Jeśli widzisz lub podejrzewasz, że dziecku dzieje się krzywda, reaguj.
- b) W sytuacji, gdy rodzic/opiekun lub inna osoba z personelu straszy dziecko, udziela mu nieprawdziwych informacji, bagatelizuje potrzeby i odczucia dziecka, zareaguj i przypomnij o zasadach komunikacji z dzieckiem.
- c) Jeżeli coś w zachowaniu dziecka lub rodzica/opiekuna budzi twój niepokój, poproś inną osobę z personelu o obecność podczas badania/wizyty.
- d) Zwróć uwagę na to, aby na terenie ośrodka przebywały wyłącznie osoby uprawnione.

8. Zachowania niedozwolone

- a) Nie naruszaj prawa dziecka do intymności i prywatności. Nie ujawniaj danych osobowych ani wrażliwych.
- b) Nie krzycz, nie zawstydzaj, nie ośmieszaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj dziecka – pacjenta ani jego rodziców/ opiekunów.
- c) Nie mów nieprawdy.
- d) Nie omawiaj sytuacji dziecka ponad jego głowę, ignorując jego obecność.
- e) Nie ograniczaj możliwości pobytu rodzica przy dziecku. Nie lekceważ tego, że rodzic dobrze zna dziecko, jego potrzeby i upodobania.
- f) Nie strasz dziecka i nie szantażuj w celu nakłonienia do współpracy.
- g) Nie ignoruj i nie bagatelizuj odczuć dziecka, np. strachu, lęku przed bólem, niepewności co do nowej sytuacji.
- h) Nie wyciągaj pochopnych wniosków o dziecku i rodzinie, jeśli nie są uzasadnione profesjonalną wiedzą i oceną.
- i) Nie zakładaj, że dziecko i jego rodzice/opiekunowie wiedzą, jak działa Ośrodek i jakie zasady w nim obowiązują.
- j) Nie dopuszczaj do sytuacji, w których dzieci – pacjenci i ich rodzice/opiekunowie czują się dyskryminowani lub otrzymują niższy standard opieki.
- k) Niedozwolone jest poszukiwanie prywatnych kontaktów, również w formie komunikacji telefonicznej, SMS lub elektronicznej), z dzieckiem poza zakresem udzielanych świadczeń zdrowotnych lub edukacyjnych;
- l) Niedozwolone jest utrzymywanie prywatnych kontaktów z dzieckiem poza zakresem udzielanych świadczeń zdrowotnych lub edukacyjnych, za wyjątkiem dzieci będących osobami powiązanymi z personelem lub dziećmi, z którymi wiąże go uprzednia relacja bez związku z prowadzoną terapią;
- m) Niedozwolone jest goszczenie dziecka we własnym domu, chyba że w obecności rodzica/ opiekuna prawnego dziecka lub w wyjątkowych sytuacjach za jego każdorazową pisemną zgodą. Punktu tego nie stosuje się, gdy dziecko jest osobą powiązaną z goszczącym je członkiem personelu;
- n) Niedozwolone jest pozostawianie z dzieckiem sam na sam w domu dziecka, również w trakcie udzielania świadczenia medycznego lub edukacyjnego, chyba że za pisemną zgodą rodzica lub opiekuna;
- o) Niedozwolone jest nawiązywanie relacji o charakterze seksualnym z dziećmi;
- p) Niedozwolone jest zachowywanie się w sposób prowokacyjny seksualnie, a także wypowiadanie się, wygłaszanie żartów lub innych form komunikacji o charakterze lub podtekście seksualnym.

3. Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka

- 1) Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych przez polskie prawo.
- 2) Samodzielny Publiczny Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny odbiera pisemną zgodę na przetwarzanie danych osobowych w postaci Klauzuli Informacyjnej RODO od wszystkich pacjentów lub, w przypadku dzieci, ich rodziców/ opiekunów prawnych.
- 3) Personel ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
- 4) Dane osobowe dziecka (pacjenta) są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie przepisów określonych w Klauzuli Informacyjnej RODO.
- 5) Dokumentacja medyczna, zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej, jest chroniona przed dostępem osób trzecich.
- 6) Zakazuje się utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie Ośrodka bez pisemnej zgody opiekuna dziecka. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana.
- 7) Ośrodek nie wykorzystuje wizerunku dzieci w materiałach promocyjnych i marketingowych bez pisemnej zgody ich opiekunów.
- 8) Ośrodek nie umożliwia przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka na terenie podmiotu leczniczego bez zgody Dyrektora podmiotu i pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
- 9) Pracownik podmiotu po wcześniejszym poinformowaniu Dyrektora, może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.

4. Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych

- 1) Ośrodek nie zapewnia dzieciom dostępu do internetu.
- 2) Multimedialne pomoce terapeutyczne i edukacyjne wykorzystywane podczas terapii, jeżeli wymagają, łączą się z siecią lokalną Ośrodka, która jest chroniona i zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami.

Rozdział 5

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.

1. Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje w szczególności, gdy:
 - dziecko ujawniło pracownikowi Ośrodka fakt krzywdzenia,
 - pracownik zaobserwował krzywdzenie,
 - dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie lub/i popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie.
2. Niniejsza procedura ma za cel wspierać pracowników Ośrodka w realizowaniu prawnego i społecznego obowiązku reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka. Pracownicy

- wykonujący zawody medyczne jako osoby odpowiednio przygotowane do stawiania diagnoz medycznych pełnią jedną z najważniejszych ról w procesie rozpoznawania krzywdzenia dziecka.
3. Każdy pracownik Ośrodka jest zobowiązany i uprawniony do reagowania, w przypadku podejrzenia, że dziecku -pacjentowi dzieje się krzywda. W tej sytuacji należy wypełnić kartę interwencji stanowiącą - Załącznik Nr 7 do SOM.
Każdą kartę interwencji wpisuje się do rejestru zgłoszeń dotyczących krzywdzenia dziecka - Załącznik Nr 8 do SOM.
 4. Fakt zidentyfikowania objawów krzywdzenia u dziecka - pacjenta podlega obowiązkowemu odnotowaniu w dokumentacji medycznej.
 5. Naruszenie obowiązku reagowania może zostać uznane za ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych lub kontraktowych i jako takie prowadzić do rozwiązania umowy z osobą dopuszczającą się tego naruszenia.
 6. Źródłem krzywdy dziecka może być zachowanie osoby będącej członkiem Personelu Ośrodka, zachowanie rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, bądź innej osoby bliskiej, a także innych dzieci.
 7. Krzywda dziecka może przybierać różne formy:
 - a) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem);
 - b) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie;
 - c) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).
 8. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu z uwagi stosowanie wobec niego przemocy domowej, a w rodzinie są lub mogą być inne dzieci, należy niezwłocznie poinformować Policję dzwoniąc pod numer 112. Poinformowania służb dokonuje członek Personelu, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu.
 9. W przypadku podejrzenia, że opuszczenie przez dziecko Ośrodka w towarzystwie rodzica lub opiekuna prawnego będzie godziło w dobro dziecka, w tym zagrażało jego bezpieczeństwu, należy uniemożliwić oddalenie się dziecka i niezwłocznie wezwać Policję oraz wystąpić do sądu rodzinnego o wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.
 10. Każda osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka raportuje ten fakt bezpośredniemu przełożonemu.
 11. Za prowadzenie interwencji odpowiada Dyrektor Ośrodka lub inna osoba, wskazana na stałe lub doraźnie do prowadzenia interwencji.
 12. Interwencja w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka polega na sporządzeniu pisemnego zawiadomienia, opisującego najbardziej dokładnie zdarzenie, ze wskazaniem danych pokrzywdzonego (imię, nazwisko, adres, PESEL) i potencjalnego sprawcy (co najmniej imię i nazwisko i inne dane umożliwiające identyfikację, np. relacja do dziecka – ojciec, matka, miejsce zamieszkania albo miejsce pracy bądź nauki) przesłaniu go do najbliższej jednostki Policji lub prokuratury. W przypadku popełnienia czynu karalnego¹ na szkodę dziecka przez osobę poniżej 17 roku życia także należy sporządzić pisemne zawiadomienie.
 13. W przypadku, gdy dziecko doznaje innej formy krzywdzenia, niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę:

¹ Czynnem karalnym jest zachowanie człowieka, które zostałoby uznane za przestępstwo, gdyby popełniła je osoba powyżej 17 roku. Rozróżnienie terminologiczne wynika z faktu, że wiek od którego możliwe jest ponoszenie odpowiedzialności karnej w Polsce został ustalony na 17 rok życia.

a) Ze strony członka personelu:

- W sytuacji, gdy zachowanie było jednorazowe i o niewielkiej intensywności wkroczenia w dobra dziecka należy przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem lub współpracownikiem,
- W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy zarekomendować rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia. Jeżeli członek Personelu, który dopuścił się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniony przez Ośrodek, lecz przez podmiot trzeci wówczas należy zarekomendować zawieszenie współpracy z tą osobą, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z organizacją lub instytucją współpracującą.

b) Ze strony rodziców, opiekunów prawnych lub innych domowników:

- Należy wszcząć procedurę Niebieskie Karty poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta – A, gdy zachowanie wobec dziecka stanowi przemoc domową².
- Gdy zachowanie nie stanowi przemocy domowej lub nie jest jasne, jak je zakwalifikować – należy wystąpić do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny

c) Ze strony innego dziecka:

- Należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na zamieszkanie dziecka o wgląd w sytuację dziecka krzywdzącego.

14. W przypadku, gdy doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka lub doszło do innego zagrożenia dobra dziecka:

a) Ze strony członka personelu

- Należy przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą a w razie potrzeby zastosować konsekwencje dyscyplinarne, łącznie z rozwiązaniem stosunku prawnego z tą osobą;

b) Ze strony rodziców lub opiekunów prawnych:

- Należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka o wgląd w sytuację dziecka.

15. W przypadkach niejasnych lub wątpliwych osoba odpowiedzialna za interwencję konsultuje sprawę z co najmniej dwiema osobami z Personelu, w szczególności z psychologiem. Osoba odpowiedzialna za interwencję może rozmawiać z osobami zaangażowanymi, w tym z dzieckiem, osobą podejrzaną o krzywdzenie i świadkami.

16. W przypadku, gdy nie jest jasne, jakiej krzywdy dziecko doświadcza ze strony rodzica lub opiekuna prawnego należy wypełnić kartę interwencji stanowiącą - Załącznik Nr 7 do SOM oraz wszcząć procedurę Niebieskie Karty.

17. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka ze strony członka personelu należy niezwłocznie odsunąć tę osobę od wszelkich form kontaktu z dziećmi, aż do czasu wyjaśnienia sprawy.

18. W przypadku wszczęcia postępowania karnego przeciwko członkowi personelu w związku z popełnieniem przestępstwa przeciwko dzieciom należy bezwzględnie i natychmiastowo odsunąć

² należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

te osoby od wszelkich form kontaktu z dziećmi aż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

19. Podejrzenie krzywdzenia dziecka, niezależnie od osoby odpowiedzialnej za krzywdzenie, jest zdarzeniem niepożądanym i jako takie podlega raportowaniu zgodnie z regułami obowiązującymi daną jednostkę.
20. W przypadku, gdy krzywdzenia dziecka dopuścił się Dyrektor wówczas osoba, która dostrzegła krzywdzenie przekazuje informację o tym fakcie bezpośrednio do Koordynatora ds. SOM, drogą mailową.
W takim przypadku za prowadzenie interwencji odpowiedzialny jest Koordynator ds. SOM, do którego stosuje się wszelkie zapisy dotyczące Dyrektora Ośrodka przewidziane niniejszą procedurą.
21. Dalszy tok postępowania leży w gestii uprawnionych organów (sąd, Policja, prokuratura, OPS).

Rozdział VI

Monitoring prowadzonych działań

1. Standardy ochrony małoletnich w Samodzielnym Publicznym Ośrodku Rehabilitacyjno-Terapeutycznym dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu wchodzi w życie w dniu ogłoszenia.
2. Osobą odpowiedzialną za wdrożenie i przestrzeganie zapisów SOM jest Koordynator ds. SOM powołany zarządzeniem Dyrektora.
3. Koordynator ds. SOM ma obowiązek:
 - a) przeprowadzania szkoleń wstępnych i przypominających dla pracowników.
 - b) prowadzenia konsultacji z personelem;
 - c) przeprowadzania raz na 2 lata ankiety weryfikującej poziom znajomości Polityki wśród pracowników i współpracowników oraz sprawdzającej skuteczność działania Polityki;
 - d) na podstawie wyników ankiety i konsultacji z personelem minimum raz na dwa lata przeprowadzić rewizję zapisów niniejszych standardów;
 - e) prowadzić rejestr zgłoszeń dotyczących krzywdzenia dziecka;
4. Wszelkie zmiany w zapisach SOM wymagają każdorazowego ogłoszenia pracownikom i współpracownikom Ośrodka.
5. Standardy ochrony małoletnich w Samodzielnym Publicznym Ośrodku Rehabilitacyjno-Terapeutycznym dla Dzieci i Młodzieży są dokumentem ogólnodostępnym do wglądu w rejestracji Ośrodka oraz zostały udostępnione na stronie internetowej www.spor-t.pl

Rozdział VII
Załączniki:

1. Standardy Ochrony Małoletnich – wersja skrócona.
2. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna – wersja skrócona.
3. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie – wersja skrócona.
4. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią – wersja skrócona.
5. Wzór zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
6. Wzór wniosku o wgląd w sytuację dziecka.
7. Karta interwencji.
8. Rejestr zgłoszeń dotyczących krzywdzenia dziecka.

DYREKTOR


Marzena Figant





STANDARDY OCHRONY MAŁOTETNICH
W SAMODZIELNYM PUBLICZNYM OŚRODKU
REHABILITACYJNO – TERAPEUTYCZNYM DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
W ELBLĄGU

BEZPIECZNA REKRUTACJA PERSONELU

Przed nawiązaniem stosunku pracy związanej z leczeniem, rehabilitacją i terapią dziecka, każda osoba (pracownik/ współpracownik/ wolontariusz/ praktykant) zobowiązana jest dostarczyć zaświadczenie o niekaralności oraz jest weryfikowana pod kątem niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości.



ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PACJENT – PERSONEL MEDYCZNY

Ośrodek opracował i wdrożył zasady zapewniające bezpieczne relacje, w tym zachowania niedozwolone wobec małoletnich.



SZKOLENIA PERSONELU

Dla osób nowozatrudnionych obowiązkowe szkolenie wstępne z:

- identyfikacji przemocy wobec dzieci,
- zasad bezpiecznych relacji z pacjentem,
- procedury interwencji

Dla wszystkich pracowników raz do roku szkolenie przypominające



ZASADY KORZYSTANIA Z INTERNETU

Ośrodek nie zapewnia dzieciom dostępu do internetu.

Multimedialne pomoce terapeutyczne i edukacyjne wykorzystywane podczas terapii, jeżeli wymagają, łączą się z siecią lokalną Ośrodka, która jest chroniona i zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami.



OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH I WIZERUNKU MAŁOLETNIICH

Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych przez polskie prawo. Zakazane jest utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie Ośrodka bez pisemnej zgody opiekuna dziecka. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana.



PROCEDURA INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA



- Załącznik 2 do SOM - Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez rodzica lub opiekuna;
- Załącznik 3 do SOM - Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez osoby trzecie;
- Załącznik 4 do SOM - Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią.

ZASADY I SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA STANDARDÓW PERSONELOWI

Dokument: Standardy Ochrony Małoletnich w Samodzielnym Publicznym Ośrodku Rehabilitacyjno –Terapeutycznym dla Dzieci i Młodzieży w Elblągu wraz załącznikami jest dostępny w rejestracji oraz na stronie internetowej Ośrodka www.spor-t.pl
Każdy nowozatrudniony pracownik ma obowiązek zapoznania się z dokumentem.



DYREKTOR

Marzena Figant

PROCEDURA INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA PRZEZ RODZICA LUB OPIEKUNA

W przypadku podejrzenia, że dziecko:

doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie:

1. Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie.
2. Powiadom policję pod nr 112 lub 997.
3. Powiadom przełożonego.
4. Powiadom niekrzywdzącego rodzica/opiekuna dziecka.

doznaje przemocy domowej, lub jest jej świadkiem:

1. Rozpocznij procedurę Niebieskiej Karty poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta - A.
2. W przypadku podejrzenia, że opuszczenie przez dziecko Ośrodka w towarzystwie rodzica lub opiekuna prawnego godzi w dobro dziecka, w tym zagraża jego bezpieczeństwu, należy uniemożliwić oddalenie się dziecka i niezwłocznie wezwać policję oraz wystąpić do sądu rodzinnego o wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

doświadcza zaniedbania potrzeb życiowych lub doszło do innego zagrożenia dobra dziecka, a także gdy zachowanie rodziców/opiekunów nie stanowi przemocy domowej lub nie jest jasne, jak je zakwalifikować - należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka z wnioskiem o wgląd w sytuację dziecka.

DYREKTOR

Marzena Figant



**PROCEDURA INTERWENCJI
W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA
PRZEZ OSOBY TRZECIE**

np. pracownicy, osoby przebywające na terenie placówki
oraz inne osoby, które mają kontakt z dzieckiem

W przypadku podejrzenia, że dziecko:

**doświadcza przemocy z uszczerbkiem
na zdrowiu, wykorzystania seksualnego
lub/i zagrożone jest jego życie:**

1. Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie.
2. Powiadom rodzica/ opiekuna dziecka
3. Powiadom policję pod nr 112 lub 997.
4. Powiadom przełożonego.

**Pokrzywdzone jest innymi typami
przestępstw:**

1. Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie.
2. Powiadom rodzica/ opiekuna dziecka o podejrzeniu oraz przełożonego.
3. Poinformuj na piśmie policję lub prokuraturę składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

**doznaje innej formy krzywdzenia, niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę (np. doświadcza
jednorazowo innej przemocy fizycznej np. klapsy, popychanie lub przemocy psychicznej
np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie):**

1. Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby naruszającej jego godność.
2. Zgłoś zdarzenie przełożonemu i rodzicowi/opiekunowi dziecka.
3. Zwróć uwagę osobie, która przekracza granice dziecka, poinformuj ją o zasadach obowiązujących w Ośrodku.

DYREKTOR

Marzena Figant



**PROCEDURA INTERWENCJI
W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA
PRZEZ OSOBĘ NIELETNIĄ**
czyli taką, która nie ukończyła 17 roku życia (przemoc rówieśnicza)

W przypadku podejrzenia, że dziecko:

**doświadcza ze strony innego dziecka
przemocy z uszczerbkiem
na zdrowiu, wykorzystania seksualnego
lub/i zagrożone jest jego życie:**

1. Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie.
2. Powiadom rodzica/ opiekuna dziecka
3. Powiadom policję pod nr 112 lub 997.
4. Powiadom przełożonego.

**doznaje innej formy krzywdzenia, niż
popelnienie przestępstwa na jego
szkodę, ze strony innego dziecka:**

1. Zadbaj o bezpieczeństwo dziecka i odseparuj je od osoby podejrzanej o krzywdzenie.
2. Powiadom rodziców/ opiekunów obojga dzieci.
3. Należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na zamieszkanie dziecka o wgląd w sytuację dziecka krzywdzącego.

DYREKTOR

Marzena Figant



Miejsce, dnia r.

Prokuratura Rejonowa

W¹

Zawiadamiający :

(imię i nazwisko lub nazwa instytucji)

reprezentowany przez:

adres do korespondencji:

ZAWIADOMIENIE O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wykorzystywania seksualnego małoletniego (imię i nazwisko, data urodzenia)
przez (imię i nazwisko domniemanego sprawcy).

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez (imię i nazwisko pracownika)
czynności służbowych – prowadzenia terapii małoletniej/ małoletniego (imię
i nazwisko), dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji z (wskazać
kto: ojciec/matka/inny członek rodziny) oraz zachowań o charakterze seksualnym
(wskazać kogo: ojca/matki/innego członka rodziny) wobec niej/niego.

Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa²

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo małoletniej/małoletniego,
wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Pracownikiem prowadzącym terapię małoletniej/małoletniego jest
(imię, nazwisko, telefon służbowy, adres placówki).

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przysyłać na adres korespondencyjny Zawiadamiającego.

.....
podpis zawiadamiającego

¹ Zawiadomienie należy złożyć do prokuratury rejonowej właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.

² Opis sytuacji, która miała miejsce. Należy uzupełnić zgodnie z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np.:
kiedy i gdzie miało miejsce.

DYREKTOR

Marzena Figant



Załącznik nr 6 do SOM

Miejsce, dnia r.

Sąd Rejonowy

W

Wydział Rodzinny i Nieletnich¹

Wnioskodawca: :

(imię i nazwisko lub nazwa instytucji)

reprezentowany przez:

adres do korespondencji:

Uczestnicy postępowania:

(imiona i nazwiska rodziców)

ul.

.....

(adres zamieszkania)

rodzice małoletniego:

(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

WNIOSEK O WGLĄD W SYTUACJĘ DZIECKA

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego (imię i nazwisko dziecka, data urodzenia, adres pobytu dziecka) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Opis sytuacji zagrożenia dobra dziecka

.....

.....

.....

Mając powyższe fakty na uwadze, można przypuszczać, że dobro dziecka jest zagrożone, a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniej i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony.

Pracownikiem prowadzącym terapię małoletniej jest

(imię, nazwisko, telefon służbowy, adres placówki).

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przysyłać na adres korespondencyjny Wnioskodawcy.

.....
podpis zawiadamiającego

¹ Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, nie zameldowania.

DYREKTOR

Marzena Figant



KARTA INTERWENCJI Z DNIA

1. IMIĘ I NAZWISKO MAŁOLETNIEGO:
2. PRZYCZYNA INTERWENCJI (FORMA KRZYWDZENIA) :
.....
.....
.....
3. DANE OSOBY ZAWIADAMIAJĄCEJ O PODEJRZENIU KRZYWDZENIA:
4. DZIAŁANIA PODJĘTE WOBEC MAŁOLETNIEGO:
.....
.....
5. USTALENIA FORMY POMOCY (JEŻELI DOTYCZY):
.....
.....
6. DATA SPOTKANIA Z OPIEKUNEM MAŁOLETNIEGO:
7. DANE DOTYCZĄCE ORGANU, DO KTÓREGO ZGŁOSZONO INTERWENCJĘ:
.....
.....
8. WYNIKI INTERWENCJI:
.....
.....
9. DZIAŁANIA PODJĘTE WOBEC KRZYWDZĄCEGO:
.....
.....

DYREKTOR


Marzena Figant



REJESTR ZGŁOSZEŃ DOTYCZĄCYCH KRZYWDZENIA DZIECKA

DYREKTOR
Marzena Figant